ئایا بابەت دەبێتە موڵكی شاعیر؟ ... بەشی حەوتەم ... غەمگین بۆڵی

هیچ كاتێك ئەوە ئیشی ڕەخنەگری هۆشیار نییە، كە بەزۆری و زۆرداری هەندێك دێڕە شیعر بخاتە ناو گوتارەكەیەوە، لە جیاتی ئەوەی هەڵوەستەیەك لەسەر چەمكی كاریگەربوون بكات و پێناسەكی پوخت و زانستیانە بۆ تیۆری دەقئاوێزانی و چەمكی كاریگەربوون بكات، لە سەرەتای هەر بەشێكی پەڕەگرافەكانی پێشەكییەكی بۆ بنەما و دوور لە بابەتی بەرباس نووسیوە، كە هیچ پەیوەندی بە بابەتەكەوە نییە و تەنیا مەبەست درێژدادڕی و خەساركردنی لاپەڕەیە. بۆیە ئەگەر لە بنووس بپرسین، ئایا میتۆدێك هەیە بە ناوی میتۆدی دەقئاوێزانی؟ ئایا هەر بەڕاست كاریگەریی بریتییە لە كۆپیكاریی؟ ئایا ڕەهەندەكانی كاریگەریی چین؟ ئایا ئەو كاریگەرییە لە نائاگاییەوە سەرچاوەی گرتووە، یان لە ئاگاییەوەیە؟ ئایا لەلای بەڕێزتان شتێك هەیە بەناوی هونەری دەقئاوێزانی؟ ئەی وشەی (كۆپیكاریی) لە فەرهەنگی كامە ڕەخنەگرەوە هاتووە؟ ئایا كۆپیكاری فیكرەیە یان بابەتە؟ ئایا فیكرە دەبردرێت، یان بابەت؟ ئایا فیكرە موڵكی گشتییە یان بابەت؟ ئەی باشە دەشێت شاعیرێك لە ژێر كاریگەریی شاعیرێكی دیكەدا بێت، تەنیا لەبەر ئەوەی هەردووك شاعیرەكە باسیان لە (خۆشەویستی و پارە) كردووە؟(22) ئەی ئەگەر بنووس ئاگاداری ئەزموونی شیعری كوردی بێت، شاعیرانی دیكەی وەك (ئەحمەد هەردی)یشمان نییە لە دەقی (ست فاتیمە)دا باسی هەمان بابەتی كردووە؟

ئایا ئەگەر شاعیرێك باسی بابەتێك یان چەمكێكی كرد، شاعیرانی دیكە مافیان نییە باسی ئەو بابەت و چەمكانە بكەنەوە؟ ئەگەر سەیری ئەدەبیات و دراما و فیلم و شانۆ ..هتد بكەین، هەزاران بابەت لەبارەی (خۆشەویستی و پارە)وە نووسراون و كراون. بۆیە ئەگەر بپرسین، ئایا منی شاعیر لە ژێر كاریگەریی (عەبدوڵڵا پەشێو)دام؟ كەوایە بۆچی دەیان نموونەی دیكەت ڕێز نە دەكرد بۆ ئەوەی گوتە سواوەكانت نەبنە نوكتەیەكی بێبەمای ئەدەبی؟ ئایا دەكرێت نموونەگەلێكمان بۆ دەستنیشان بكەیت لە نێوان كتێبە شیعرییەكاندا؟ وەك ئەوەی كە وەك نوكتەچییەكی خراپیش لە گوتارەكەی دەردەكەوێت و نوكتەكەی (بەرناردشۆ) دەگێڕێتەوە، وەلێ ئەوەی سەیرە زۆر بەخراپی

دەیگێڕێتەوە و تەنانەت ئاماژە بە سەرچاوەی ئەو گوتەیەی (بەرناردشۆ) ناکات. ئایا ئێستا دەکرێت بزانین سەرچاوەی ئەم گوتەیە لە کوێ هاتووە؟ لێرەدا (منی نووسەر) وەك خوێنەرێك خۆم پێشکەیش کردووە و تەنیا دەمەوێت پرسیار بکەم، وەلێ ئەگەر پێویستی کرد لە داهاتوودا ئاماژە بەسەرچاوەی ئەو گوتەیەش دەکەم.

ئایا کەسێك خۆی پێ (ڕەخنەگر) بێت بە تاقە نموونەیەك واز لە بابەتێکی وەها کاریگەر دەهێنێت؟ بنووس بەوەش ناوەستێت، چۆن وەك لە بەشی یەکەم ئاماژەم بۆی کرد نووسینەکەی پەرشوبڵاو و بێ بنەمایە. جارێك منی شاعیر بە کۆپیکاری (عەبدوڵڵا پەشێو) و جارێك بە کۆپیکاری (عەباس عەبدوڵڵا یوسف) و جارێکیش بە کۆپیکاری(ماردین ئیبراهیم) دادەنێت؟ هەروەتریش بە کۆپیکاری (قوبادی جەلی زادە) و (ئەنوەر مەسفی) و (جەمال غەمبار)یش. بنووس چونکە هیچ بابەتێکی هاوبەشی لە نێوان شیعری (منی شاعیر) و ئەو شاعیرانە نەدۆزیوەتەوە، تەنانەت ئاماژەی بە تاقە دێڕێکیش نەکردووە. گوتارەکەم وەك خوێنەرێکە و بۆیە دەبێت زیاتر پرسیار بکەم، ئەگینا یەك بە یەکی ڕستەکان و پەڕەگرافەکانی وەڵام دەدەمەوە، وەلێ ئەگەر لە داهاتوودا پێویستی کرد بۆیان دەگەڕێمەوە و لەبارەیانەوە بە وردی هەڵوەستە دەکەم و دەنووسم. ئایا دەکرێت بنووس بیست دێڕە شیعری کاریگەربوو بەو شاعیرە بنووسێت؟ ئایا ئەوە جگە لە قسەفڕێدان هیچ مانایەکی دیکەی هەیە؟ تۆ بەبێ ئەوەی ئاماژە بە دەقەکان بکەیت و قسەیەکی لەمجۆرە بکەیت؟ ئاخر بنووس لەوە بێئاگایە کە هەموو وشەیەك باجی خۆی هەیە، وەك چۆن هەموو کردەوەیەکیش هەیەتی. ئایا ئەوە ناچێتە ناو هەناوی گوتاری سیاسیی کوردییەوە، کە لەسەر بنەمای قسەی فوودراو و درۆی ڕەنگاوڕەنگی کادیرانی حیزب و بوختان و تۆمەت دروستکردنی ڕاگەیاندنەکانیانەوە وەستاوە؟

بنووس لەبەر ئەوەی خاوەن دیدگەیەکی ڕوونی ڕەخنەیی نییە و زۆر خێڵەکیانە و بە زمانی گوتاری سیاسی و زمانی گوتاری ئایینی دەنووسێت، بۆیە هێشتا خۆی یەکلانەکردۆتەوە لە نێوان وشەی (بنووس) و (شاعیر). بنووس جارێك منی تەنها پێ بنووسێکە و جارێکیش منی پێ شاعیرە. وەك ئەوەی بنووس نووسیویەتی: ” لای ئەم بنووسە- کاتێك بنووسێك خەمی شیعریی نییە – ئەم بنووسە – بنووس شەرم لەوە ناکات – جارێك شیعر لای ئەم بنووسە – ئەم بنووسە بەردەوامە – بەڵام لای ئەم بنووسە – بەڵکو شیعر لای ئەم بنووسە- ئاستی ژیاندۆستی ئەم بنووسە – ئەم بنووسە – ئەم بنووسە نمایشکارە – هی بنووسێکە…هتد”

(23) وەلێ لێرەدا بنووس تووشی پاڕادۆکسی بێچوونەکانی دەبێت و لە هەمان پەڕەگراف و بەشدا (منی بنووس) دەبێتە (منی شاعیر). وەك: ” غەمگین نمونەی ئەو شاعیرانەیە – جیاوازبوونی ئەزموونی ئەو شاعیرە نییە – غەمگین بێڕی لەو شاعیرانەیە – ئەگەر بەوردی سەرنجبدەینە دەقەکانی ئەم شاعیرە – بەڵام لای ئەم شاعیرە – بەڵکو دەربڕی ئەو پابەندییەی شاعیرە – شیعری ئەم شاعیرە هەڵگریەتی – لای ئەم شاعیرە.” (24).

ئەگەر بە سادەترین پرسیار لە بنووس بپرسین: ئایا ئەگەر شاعیر نییە و بنووسێکی تێڕهاتنووسە، ئەی ئەم گوتراوە شاعیرانەیە بۆچییە؟ ئایا ڕەخنەگری ڕاستەقینە بەبنووسێکی تێڕهاتنووس دەڵێت: شاعیر؟ ئایا ئێستا ئەگەر خۆت یەکلابکەیتەوە، کامیان هەڵدەبژێریت؟ بنووس هێندە کۆمێدییە و بەمە ناوەستێت، وەك ئەو سەیاق تۆڕمبێلەی کە سووکانەکەی لە دەست وەری گرتبێت و دەنووسێت: “دەیەوێت لاسایی شاعیرانی ڕۆژهەڵات بکاتەوە.” (25) ئێستا دەکرێت بنووس بۆمان بنووسێت، منی شاعیر لە ژێر کاریگەری کامیانم؟ ئایا ئەگەر ئەوە قسەفڕێدان و جۆرێك لە بوختانی گوتاری سیاسی نەبێت، بۆچی ئاماژە بە بەناوی ئەو شاعیرانەی ڕۆژهەڵات نەکراوە؟ ئەگەر تەنیا مەبەست ناوڕزکردن و نموونەی تێنەگەیشتووش بێت، گرنگە ئاماژە بەناوەکانیان بکەیت. ئایا ئەو شاعیرانە کێن؟ نموونەی شیعرەکان کامانەن؟ ئایا وشەفڕێدان بەناوی ڕەخنەوە، باجی ناوێت؟ وەلێ ئەوەی سەیرە بنووس پەیقی(دەیەوێت)ی نووسیوە.

واتە بنووس هێشتا خۆی دڵنیا نییە کە (منی شاعیر) کەوتووەتە ژێر کاریگەریی شاعیرانی ڕۆژهەڵاتەوە یان نا. ئایا فەرمانی (دەیەوێت) ڕابردووە، یان ڕانەبردووە؟. ئەگەر بە پێوەر و لێدانەوەی ئەو وشەیە (دەیەوێت) بێت، منی شاعیر (دەمەوێت) وابکەم، واتە لە هەوڵدام و هەوڵدەدەم و هێشتا نەمکردووە و کردەی کاریگەربوونەکە نەکراوە، وەلێ بە پێشبینی بنووس لە داهاتوودا ئەو کاریگەرییە ڕوودەدات. واتە بنووس ڕۆڵی سیحربازێك دەبینێت و پێشبینی دەکات، یان وەکوو فاڵگرەوێك فاڵیگرتۆتەوە و لەوانەیە و بەپێی سیحر و نهێنی ناو ئەو فاڵەدا، لە داهاتوودا (دەیەوێت – دەمەوێت) لاسایی شاعیرانی ڕۆژهەڵات بکەمەوە.